

СТАНОВИЩЕ

Върху дисертационния труд на тема „Влияние на допълващата интравенозна анестезия с дексмететомидин върху някои основни жизнени параметри при коне, подложени на инхалационна анестезия” представен от д-р Макрам Уасеф Слейман за придобиване на образователна и научна степен „Доктор” в професионално направление „Ветеринарна медицина”, научна специалност „Ветеринарна хирургия” от доцент Кольо Николов Влахов, дб, член на научното жури.

Дисертацията е написана на 165 страници и включва списък на използваните в текста съкращения, въведение, литературен обзор по темата, цел и задачи на собствените изследвания, експериментален дизайн, резултати, обсъждане, списък на оригиналните и потвърдителни приноси и препоръки за практиката, списък на публикациите на докторанта, свързани с дисертацията и на участието му в научни форуми, както и библиография на използваните 257 литературни източника.

В увода се изтъкват генетично детерминирани физиологични и анатомични особености, които определят конете като животни с висок анестезиологичен риск. Този факт се потвърждава от хирургичния опит у нас и в чужбина. За намаляване на риска и поддържане на хомеостазата по време на анестезия при дълготраещи хирургични интервенции на коне се проучват и прилагат нови анестетични средства и схеми. В тази насока е и дисертационният труд.

Литературният обзор по темата, написан на 52 страници, показва, че докторантът е добре запознат с основните анестезиологични принципи, средства и методи за анестезия на коне и компетентно анализира литературните данни. От всички използвани от него литературни източници 116 (46%) са публикувани през последното десетилетие, а 70 (28%) от тях през последните 5 години. В обзора правилно е посочено, че анестезиологичният риск се дължи на нарушения във функциите на сърдечно-съдовата, дихателната, кръвосъсирващата системи, на алкално-киселинното равновесие и други жизнено важни функции. От анализа на публикациите възниква идеята да се сравнят ефективността и анестезиологичния риск при наркоза с инхалационните анестетици халотан, изофлуран и севофлуран, приложени самостоятелно или в комбинация с алфа 2 агонист.

Основната цел на дисертационния труд е на фона на известното да се проучи неизвестното – влиянието и евентуално ползата от допълнително венозно въвеждане на алфа 2 адренорецепторния агонист дексмететомидиновия хидрохлорид Dexdomidor при

сравнително по-новия метод PIVA (частична допълнителна венозна анестезия). По този начин да се проучи дали е възможно да се понижи минималната алвеоларна концентрация на основния анестетик, в резултат на което да се намалят уврежданията на жизнено-важните системи в организма на конете. Задачите по поставената цел са правилно формулирани и конкретни.

Експерименталният дизайн съответства на целта и шестте задачи. Проучени са широка гама от подходящо подбрани анестезиологични параклинични и клинични показатели, при които са регистрирани промените на сърдечната и дихателната честота, артериалното налягане, издишваните фракции на CO₂, вдишваните и издишваните фракции на O₂, алвеоларната концентрация на анестетика, кръвните газове, алкално-киселинния баланс, електролитите, хемокоагулацията, оксидативния стрес, дълбочината и продължителността на анестезията и реанимацията. Използвани са съвременна апаратура и методи за наркоза и мониторинг. Данните са записвани през 10 минутен интервал до 180-тата минута, а за някои показатели – на 0-ия и 3-ия час и са обработени статистически с помощта на компютърна програма.

Резултатите са представени в 18 таблици. Те ясно показват динамиката в промените на основните анестезиологични и клинични показатели през отделните фази на наркозата и степента на достоверност на различията и сходствата между шестте опитни групи. Доказва се, че добавянето на дексметомидин в дози 1.75 µg kg⁻¹ h⁻¹ понижава минималната алвеоларна концентрация на халотан, изофлуран и севофлуран, съответно с 8, 15.6 и 15 %, което е достатъчно количество за поддържане на наркозата. Въз основа на това може да се приеме, че така се намалява анестезиологичния риск и следователно целта на проучването е постигната. Направени са 10 извода, които имат главно практическа значимост. Самооценката на докторанта за оригиналния и потвърдителен характер на приносите е правилна. Посочените 3 препоръки за практиката, според мен са неясно формулирани и по-скоро имат значение на изводи. Би било полезно за докторанта допълнителното проучване и цитиране на анестезиологичния опит и публикациите и на други български изследователи в тази област.

В дисертационния труд са включени резултати от 3 публикации на английски език, две от които са отпечатани в международни списания с Импакт фактор, в една от които докторантът е водещ автор. Третата статия е представена за публикуване в чуждестранно списание с висок Импакт фактор, която в момента е приета за рецензиране. Д-р Слейман е участвал с научни съобщения на международни форуми в

Истанбул и Петербург и на национална научна конференция, на която е получил I-ва награда за най-добра научна разработка.

Към материалите по защитата е представен *автореферат* на дисертацията, отпечатан на 69 стр. с резюме на английски език. Авторефератът съдържа кратко изложение на методите, резултатите, обсъждането и изводите от собствените проучвания и би могъл да се ползва като помогало по анестезия на коне.

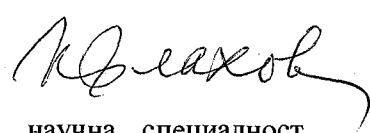
Накрая бих желал да подчертая положителната роля на научния ръководител, научния консултант и катедрения колектив през всичките фази на разработването на дисертационния труд.

Заключение

Дисертационният труд е резултат от актуално, добре мотивирано, планирано и изпълнено експериментално изследване върху анестезията (общата наркоза) на коне, при което са изпитани анестезиологични схеми с цел намаляване на анестезиологичния риск, към който конете са много податливи. Направени са оригинални и потвърдителни приноси с научно и практическо значение за провеждане на ортопедични, коремни и други продължителни хирургични операции на елитни състезателни, спортни и други ценни животни. Критериите на Тракийския университет за придобиване на научната степен са изпълнени. Докторантът е повишил значително образователното си ниво, получил е нови научни знания, методични умения и способности за практическа дейност като анестезиолог и изследовател. Въз основа на посоченото оценявам положително дисертационния труд и предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на д-р Макрам Уасеф Слейман образователната и научна степен „ДОКТОР” в професионалното направление „Ветеринарна медицина”, научна специалност „Ветеринарна хирургия”.

20.05.2016 год.

Изготвил становището:

(доц. д-р К. Влахов, дб, научна специалност
„Хирургия, рентгенология и физиотерапия на животните”)